

JOKKMOKKS KOMMUN
Räddningstjänsten

Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Brandsäkerhet och räddningsinsats

INNEHÅLL

Varför handlingsprogram?	1
Arbetsätt	1
Lagstiftning	1
Delprogram.....	2
Riskbild.....	3
Lokala risker inom kommunen.....	4
Förändringar i riskbilden	5
Larm	6
Mål	7
Nationellt	7
Regionalt	8
Lokalt.....	9
DET HÄR FÖRVÄNTAR SIG KOMMUNEN AV DIG!	10
DET HÄR KAN DU FÖRVÄNTA DIG AV KOMMUNEN!	10
Före en olycka	10
Information och utbildning	10
Tillsyn och tillstånd	11
Sotning och brandskyddskontroll.....	12
Rådgivning	12
Eldningsförbud	12
<u>Särskilda inriktningsmål</u>	13
Under en olycka.....	14
Vi begränsar skadorna	14
Vi samverkar med andra	14
<u>Särskilda inriktningsmål</u>	16
Efter en olycka	17
Analys och olycksundersökningar	17
Krisstöd	17
<u>Särskilda inriktningsmål</u>	18
Förmåga	19
Hur snabbt kommer vi fram	20
Beredskap för räddningstjänst.....	20
Insatsförmåga.....	21

Ledningssystem	23
Förmåga att genomföra och leda räddningsinsatser	24
Stöd från andra räddningstjänster	24
Kompetens	25
Övning	25
Radiokommunikation	26
Alarmering	26
Resurser för eventuella samtidiga händelser	26
Flygräddning.....	26
Varning till allmänheten	27
Höjd beredskap	27

Varför handlingsprogram?

Enligt gällande lagstiftning är Sveriges kommuner skyldiga att ha ett handlingsprogram för krishantering, förebyggande verksamhet samt räddningstjänst. Staten vill med detta lagkrav förtydliga ansvaret rörande säkerhet och trygghet samtidigt som kommunerna tillåts att lokalanpassa och samverka med andra berörda aktörer. Det huvudsakliga syftet med handlingsprogrammet är att skapa förutsättning för ett tryggt och säkert samhälle.

Arbetsätt

Jokkmokks kommun har valt en modell där man upprättar separata handlingsprogram för krisberedskap och skydd mot olyckor. Det innebär att detta program avgränsas till att endast inbegripa åtaganden i enlighet med lag (2003:778) om skydd mot olyckor, önskas information om Jokkmokks kommuns krisberedskapsarbete hänvisas till aktuellt styrdokument.¹

Grundtanken med handlingsprogrammet är att det ska vara utformat för att läsas av den enskilde kommuninvånaren samtidigt som det fungerar som ett målformulerat styrdokument för kommunens trygghets- och säkerhetsarbete. Dokumentet redogör för hur kommunen, på ett enkelt och överskådligt sätt, ska uppnå ett tryggt och säkert samhälle. Kommunens risk- och sårbarhetsanalys används som utgångspunkt i planeringen. Utifrån programmet upprättas en aktivitetsplan som tydligt och kortfattat redovisar hur kommunen avser att uppnå de mål som formuleras i handlingsprogrammet. Uppföljning sker årsvis för att tillse att planerade aktiviteter genomförs inom utsatt tid samt att de får avsedd effekt. Räddningstjänsten leder och samordnar arbetet.

Lagstiftning

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 1-3, 8 §.

Lag (2006: 544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunens arbete med trygghetsfrågor beskrivs i Utvecklingsplanen för 2015-2025 och gör gällande att kommunen ska verka för god samverkan mellan myndigheter för att motverka kriminalitet och drogmisbruk.

¹ Samhällsbyggaravdelningen i Jokkmokk, 2015-11-30: "Styrdokument för krisberedskapsarbetet i Jokkmokks kommun"

Riskbild

Räddnings- och beredskapsförvaltningen verkar i kontrasternas region. Här finns landets högsta fjäll och djupaste insjö, när permafrost råder i fjällområdena samlas turisterna vid kusten där högsommarvärmen har överhanden. På samma sätt men i mindre skala är kontrasterna på lokal nivå i kommunen väldigt stora. Här finns både centrumbebyggelse och glesbygd samlad i en och samma kommun, med allt vad det innebär. Det här är självklart oerhört positivt och eftersträvansvärt men det ställer också höga krav på samhällets samlade hjälpresurser då det i slutändan resulterar i en komplicerad riskbild som omfattar många skiftande händelsetyper. Höga krav ställs på goda räddningsresurser och en organisation där medarbetarna har en bred kunskap, kompetens och förmåga att under varierande förhållanden arbeta före, under och efter en olycka.

Exempel på riskkällor i Jokkmokk

- Europaväg 45 och riksväg 97
- Deponianläggning
- Vattendrag
- Norra stambanan
- Värmeverk
- Dammar
- Stora Fjällområden

Exempel på sårbara objekt i Jokkmokk

- Flyktingmottagning
- Militära anläggningar
- Samlingslokaler
- Stora idrottsanläggningar
- Vårdboenden
- Kulturhistorisk bebyggelse

Lokala risker inom kommunen

Den lokala riskbilden, som ständigt förändras, ligger till grund när kommunen ser över dimensionering samt fördelar sina resurser inom kommunens gränser. Man har ett långtgående ansvar att trygga förmågan för bland annat räddningstjänst, säkerhetsarbete, teknisk försörjning, social service och utbildning för invånarna. Den övergripande risk och sårbarhetsanalysen syftar till att identifiera de risker kommunen kan utsättas för, och i nästa skede förebygga, förhindra eller begränsa dessa.

Med utgångspunkt från risk- och sårbarhetsanalys med inriktning mot LSO² betraktas transportvägar i kommunen som betydande riskkällor. Både riksväg 97 och europaväg 45 (med relativt hög trafikintensitet) bidrar i stor utsträckning till kommunens samlade riskbild.

Ett antal områden i kommunen har en förhöjd risk för översvämning, Luleälven³ tillsammans med ett fåtal insjöar betraktas som riskkällor vid snösmältning och/eller kraftig nederbörd. Med underlag från översvämningskartering arbetar kommunen kontinuerligt med förebyggande samt skadeavhjälpanande åtgärder, fokus riktas mot ständig uppdatering/förbättring avseende proaktiva insatser.

Områden med risk för ras och skred är kända. Det finns skredriskkartering framtagen för bebyggd mark i Jokkmokk. På flertalet av de utpekade platserna är förebyggande

² Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

³ Luleälven är ett vattenkraftsreglerat vattendrag, vilket innebär att risken för översvämning är lägre än för ett naturligt/oreglerat vattendrag. Detta innebär dock inte att Luleälven är att betrakta som riskfri, när magasinerna är fulla och marken är vattenmättad kan exempelvis ett skyfall leda till översvämning även i reglerade älvar.

skyddsåtgärder genomförda, ambitionen är att någon typ av förebyggande åtgärd ska ha företagits vid samtliga områden med förhöjd risk.

Förändringar i riskbilden

Flyktingsituationen

Ökade flyktingströmmar gör att fler tillfälliga och provisoriska boenden uppförs kontinuerligt i kommunen vilket ställer ökade krav inom tillsyn, utbildning och information kopplat till dessa boenden. Den oroande utvecklingen, där ett flertal asylboenden runt om i landet har eldhärjats den senaste tiden, är något som ytterligare ökar kraven på kommunens skadeavhjälpande verksamhet.

Demografi

Sveriges befolkning blir allt äldre⁴, något som är särskilt tydligt i Norrbotten. Samtidigt som vi blir äldre och är i större behov av omvårdnad ökar antalet äldre som bor kvar hemma. En viktig del i att öka samhällsservicen består i att samordna de stödinsatser som genomförs med någon form av enklare säkerhetsinventering.

Klimatförändringar

Klimatförändringar kommer i framtiden medföra längre nederbördsperioder, fler fall av extrem nederbörd, förhöjd årsmedeltemperatur samt högre havsnivåer med ökad risk för översvämningar, skred och andra skador.⁵

Samhällsutveckling

Samhällsutvecklingen medför att sociala strukturer, värderingar och normer förändras över tiden. Det finns ett tydligt samband mellan segregation, socioekonomisk stress och antalet anlagda bränder⁶. Även andra skadehändelser och olyckor går att sammankoppla med rådande samhällsutveckling.

Omvärldsbevakning och framtiden

För att kunna möta de förmodade eller förväntade förändringarna i riskbilden bedriver kommunerna i regionen tillsammans, på olika sätt, en aktiv omvärldsbevakning i analysarbetet och i planeringen av åtgärder mot framtida hot. En viktig aktör i denna omvärldsbevakning, främst i det kortare tidsspannet, är ledningsfunktionen Inre Befäl som dygnet runt alla dagar i veckan bemannar ledningscentral vid SOS alarm i Luleå.

⁴ www.SCB.se (befolkningsstatistik).

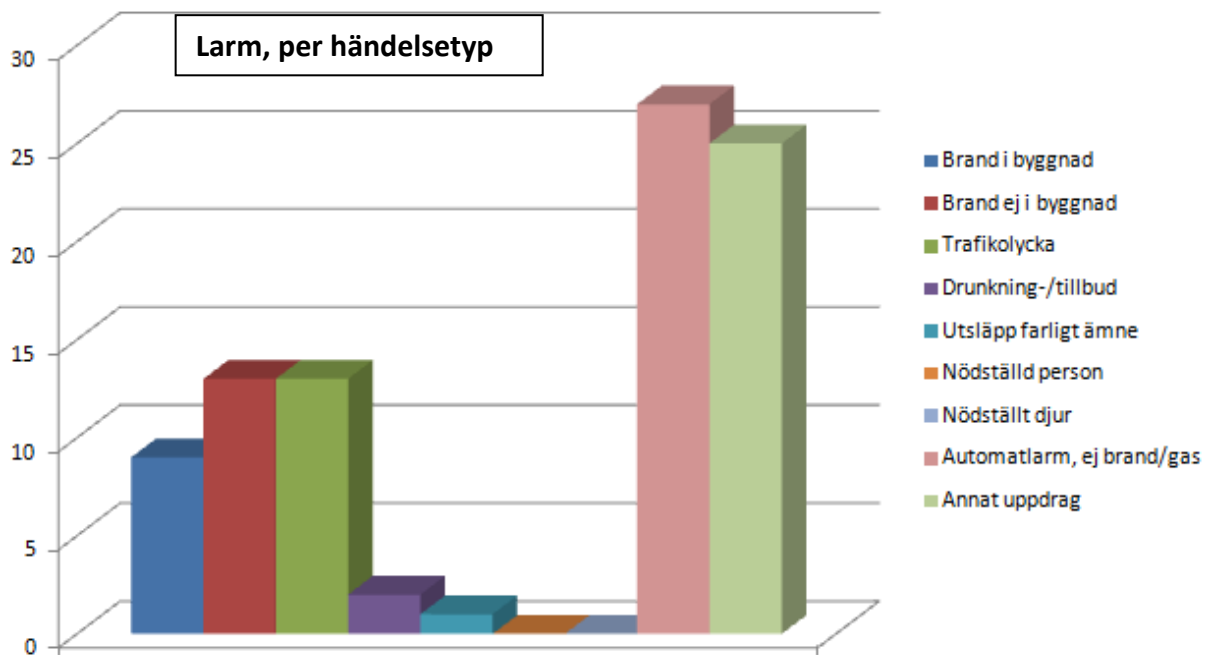
⁵ Länsstyrelsen i Norrbottens län, rapport nr4/2013: "Klimatförändringar i Bodens kommun".

⁶ SP rapport 2013:22: "Anlagd brand – ett samhällsproblem".

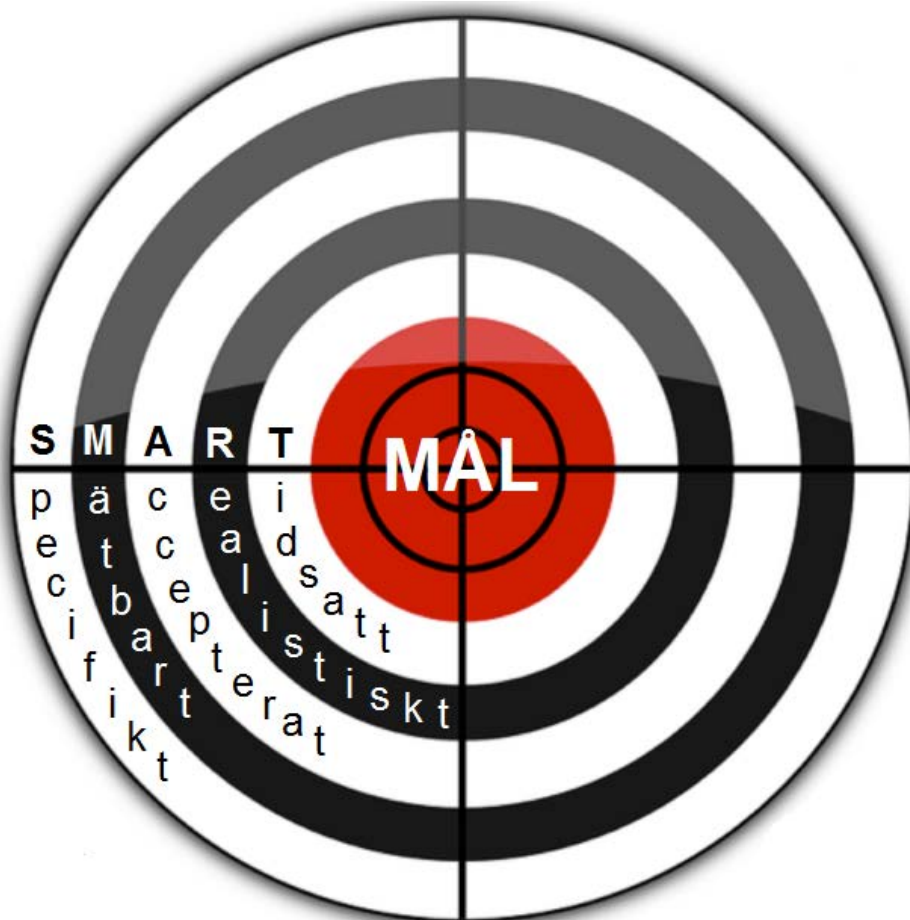
Larm

Räddningstjänsterna i Sverige rapporterar samtliga insatser i en insatsrapport. Denna ligger sedan till grund för den nationella statistiken om räddningstjänstens insatser. I varje rapport redovisas vilken eller vilka händelsetyper som har föranlett en räddningsinsats. Under 2016 kommer insatsrapporten gradvis ersättas av en händelserapport, förändringen genomförs för att på ett bättre sätt lära av inträffade händelser som inneburit ingripande av räddningstjänstens resurser.

Diagram 1. Medelvärde av antal larm per händelsetyp i Jokkmokks kommun under perioden 2010 – 2014.

Mål

”Jokkmokks kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, verka och vistas i. Kommunen ska arbeta förebyggande och förberedande för att förhindra eller minska risken att utsättas för samhällsstörningar, olyckor och bränder”

Nationellt

Enligt Lagen om skydd mot olyckor ska människors liv, hälsa, egendom och miljö erbjudas ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor med hänsyn tagen till lokala förhållanden. Räddningstjänsten ska dessutom planeras och organiseras så att räddningsinsatser påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Dynamisk resurshantering

För att säkerställa att rätt resurs larmas ut så snabbt som möjligt vid en olyckshändelse används dynamisk resurshantering (DRH) vid ett antal räddningstjänster i landet, Jokkmokks kommun är en av dessa. Förenklat innebär det att SOS-operatör larmar den resurs, med rätt kompetens, som befinner sig närmast olycksplats (via positioneringssystem) för att bryta skadeutvecklingen i ett tidigt skede.

I framtiden kan det innebära att exempelvis hemtjänstpersonal eller en fastighetsskötare larmas till en mindre brand för att genomföra ett släckförsök och därigenom, i ett tidigt skede, bryter skadeförloppet.

MSB har på uppdrag av regeringen tagit fram en nationell strategi för att stärka brandskyddet för den enskilda människan, med visionen att ”ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av bränder i Sverige”.

Regionalt

Jokkmokks kommun, genom räddningstjänsten, har enligt upprättat avtal som avsikt att utveckla samverkan i Norrbotten. Det huvudsakliga målet med samarbetet är att skapa ett likvärdigt skydd för samtliga invånare i regionen, genom samverkan kan ett flertal stordriftsfördelar uppnås samtidigt som man behåller lokal anknytning.

- **Ledningssystem**

Ett gemensamt ledningssystem i norrbotten ökar förmågan att på ett kvalificerat och effektivt sätt hantera olyckor av varierande typ och omfattning. Funktionen Inre Befäl fungerar som ett nav i ledningsstrukturen och möjliggör samordning av de ingående kommunernas resurser.

- **Räddningshjälp**

Den som råkat ut för en olycka (hjälpökande) ska alltid få den snabbaste hjälpen, utan hänsyn tagen till kommungränser. Räddningstjänsterna i Norrbotten ska bistå varandra med resurser vid behov.

- **Förebyggande arbete**

Förebyggande verksamhet samordnas så det inom regionen företas en enhetlig hantering med gällande lagar och regler som bakgrund.

- **Övning och utbildning**

För att spara både tid och resurser genomförs, på regelbunden basis, gemensam utbildning och övning. Det leder också till effektivare räddningsinsatser när flera kommuner involveras.

- **Information**

För att på ett tydligt sätt informera den enskilde gällande brand- och olycksförebyggande frågor samordnas uppdraget inom regionen.

- **Gemensamma investeringar**

Räddningsscheferna ska, så långt som möjligt, överväga möjligheten till gemensamma investeringar för att minska de ekonomiska efterverkningarna.

**Räddningstjänsterna
Norrbotten**

DET HÄR FÖRVÄNTAR SIG KOMMUNEN AV DIG!

Varje enskild invånare har det främsta ansvaret för att skydda sitt liv och sin egendom samt att inte förorsaka olyckor. För att uppfylla detta ansvar är du skyldig att genomföra rimliga åtgärder utan att försätta dig i direkt fara.

Du som äger eller innehar en byggnad eller annan anläggning har särskilda krav på dig att ha utrustning för brandskydd och sköta utrymning vid brand och andra olyckor. Du ska också i vissa fall dokumentera ditt brandskydd.

Först om det inte är möjligt för dig själv att ingripa vid en olyckshändelse eller vid stor risk för en olyckshändelse, är kommunen tillsammans med staten skyldig att ingripa genom räddningstjänst.

DET HÄR KAN DU FÖRVÄNTA DIG AV KOMMUNEN!

I första hand arbetar kommunen med att ge den enskilde förutsättningar att själv förebygga och hantera olyckor i sin omedelbara närhet. När en olycka inträffar som inte kan hanteras av den enskilde ska räddnings- och beredskapsförvaltningen i ett tidigt skede bryta skadeutvecklingen, göra olyckan statisk och slutligen hantera de akuta efterverkningarna.

Före en olycka

I det förebyggande arbetet har kommunen valt att prioritera grupper med ett förhöjt hjälpbehov, exempelvis personer med låg socialekonomisk status, funktionsnedsatta och barn.

Det förebyggande arbetet delas in i två underliggande fokusområden. Kommunen ska stödja den enskilde med att:

- ✚ Öka riskmedvetenheten och förhindra att oönskade händelser inträffar.
- ✚ Skapa förutsättningar för att hantera oönskade händelser i den mån det är möjligt.

Information och utbildning

Kommunikationsinsatser sker främst genom information och utbildning till de prioriterade grupperna som nämns ovan. De insatser som genomförs anpassas för att möta aktuell grupp på bästa möjliga sätt, informationen knyts även till risker förknippade med rådande årstid/säsong för att öka genomslagskraften.

LOKALT

Metod, taktik och teknikutveckling För att följa med i samhällsutvecklingen och därigenom öka förmågan att hantera framtidens olyckshändelser krävs kontinuerlig utveckling/förbättring av den skadeavhjälpande verksamheten. En del i detta kontinuerliga arbete inbegriper utveckling av räddnings- och beredskapsförvaltningens metoder samt tekniska utrustning. En annan del i arbetet innebär vidareutbildning av räddningstjänstens operativa personal (utveckling av taktiskt förhållningssätt).

Tillsyn och tillstånd

Ambitionen med tillsynsverksamheten är att, i första hand, ge den enskilde förutsättningar att själv hantera brandrisker i sin omedelbara närhet. Tillsynens huvudfokus är därmed att stödja och motivera den enskilde i sitt säkerhetsarbete.

Jokkmokks kommun, genom räddningstjänsten, bedriver tillsyn över:

- Att den enskilde, i enlighet med Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, har ett skäligt brandskydd.
- Hanteringen av brandfarliga och explosiva varor, i enlighet med Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.
- Större anläggningar, tillsammans med Länsstyrelsen, som vid en olycka skulle innebära allvarlig konsekvens för samhället (Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor).

”Tillsynen planeras och bedrivs enligt lokalanpassning av centralt framtagna tillsynsvägledning⁷.”

Personal som genomför tillsyn har lägst utbildningsnivå **Tillsyn A, Förebyggande 1** eller **erfarenhet motsvarande ovanstående utbildningsnivå. Tillsynen utförs i samverkan med Bodens kommun där ytterligare kompetenser finns: Brandingenjör samt tillsyn B eller likvärdig.**

För att förbättra samt effektivisera det förebyggande arbetet inom kommunen har räddningstjänsten påbörjat ett arbete med att utveckla samverkan med samhällsbyggaravdelningen. Ambitionen är att kommunen ska förenkla kontakten med den enskilda kommunmedborgaren samtidigt som de olika avdelningarna har god insikt/förståelse över varandras arbetsuppgifter.

⁷ www.msb.se, (Tillsynshandboken).

Sotning och brandskyddskontroll

Jokkmokks kommun ansvarar för sotning (rengöring av fasta förbränningsanordningar) och brandskyddskontroll. Tidsintervall (frister) för brandskyddskontroll föreskrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Frister för sotning och andra frågor som tillhör området beslutas av kommunen i enlighet med rekommendation av MSB.

Det faktiska arbetet inom sotning och brandskyddskontroll företas av entreprenör. Verksamheten följs upp av räddnings- och beredskapsförvaltningen.

Kommunen får medge fastighetsägare att själv utföra eller låta annan behörig person utföra sotning på sin egen fastighet, under förutsättning att sotning sker på ett ur brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Brandskyddskontroll får dock endast genomföras av behörig kontrollant, exempelvis skorstensfejarmästare.

Rådgivning

För att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt intentionerna i LSO genomförs rådgivning inom flera olika områden, bland annat i bygg- och planprocessen. Räddningstjänsten ger ut informationsmaterial både lokalt och regionalt, ambitionen är att information som delges den enskilde ska tas fram gemensamt för räddningstjänsterna i Norrbotten inom en snar framtid.

Särskilda inriktningsmål

”Särskilt riskutsatta fokusgrupper prioriteras”

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Asylboenden och bärplockarboenden prioriteras vid tillsyn samt byggärenden.	RTJ ⁸	SBK ⁹ Migrationsverket	Under mandatperiod

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Samarbetet mellan räddningstjänsten och socialtjänst avdelningen utökas för att förbättra brandskyddet för äldre och funktionsnedsatta	RTJ	SOC ¹⁰	Under mandatperiod

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Trovärdigheten för automatiska brandlarm ska öka, larmorganisationen vid samtliga objekt ska förbättras	RTJ	Fastighetsavdelningen Räddningstjänsterna Norrbotten	Under mandatperiod

⁸ Räddningstjänsten

⁹ Samhällsbyggnadskontoret

¹⁰ Socialtjänst avdelningen

Under en olycka

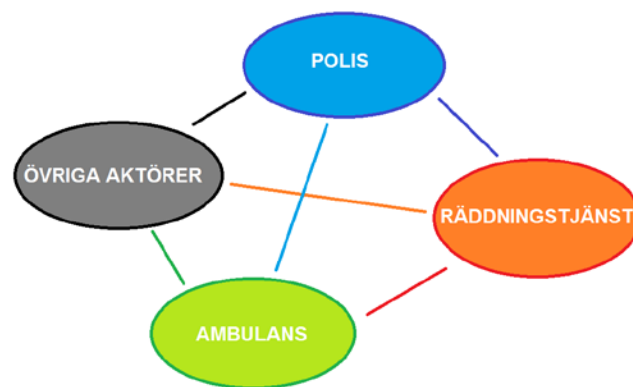
Vi begränsar skadorna

Trots ett väl fungerande förebyggande arbete kommer det alltid att inträffa händelser där det behövs snabb hjälp genom insatser från samhällets samlade hjälpresurser. Vid olyckor och andra nödlägen kan du som enskild få hjälp från kommunens organisation för räddningsinsats.

Hjälpen består i ett första läge av en tidig insats med lokala resurser, vid mer omfattande händelser utökas resurserna med hjälp från andra räddningstjänster i regionen. Du kan läsa mer om dessa resurser under avsnittet "Beredskap för räddningstjänst" längre fram.

Vi samverkar med andra

Samverkan med andra myndigheter och resurser är en förutsättning för att se till hela räddningstjänstens uppdrag. Det kan röra sig om förstärkning av räddningsresurser från närliggande räddningstjänster men även av andra organisationer som agerar vid en olycka (exempelvis polis och ambulans). Räddningstjänsten har avtal om insats i annan kommun med angränsande kommuner, även kallat räddningshjälp.

Polisen

Tack vare ett samarbete mellan polis, landsting och länets kommuner är vi med och ger snabb hjälp när någon hotar att ta livet av sig. När SOS tar emot samtal om självmordsbenägna personer larmas alla ovanstående aktörer för att så tidigt som möjligt kunna avbryta händelseförloppet.

Landstinget

Kommunen har avtal med landstinget om transport av sjuk/skadad i terräng till farbar väg.

Räddningstjänsterna i Norrbotten

Räddningstjänsterna har under ett flertal år varit framgångsrika när det gäller samverkan, och då främst inom skadeavhjälpande verksamhet. För att ta detta samarbete ytterligare ett steg har räddningstjänsterna i Norrbotten påbörjat en långtgående satsning för att utöka samverkan i regionen. En stor del av denna samverkan inbegriper samnyttjande av operativa resurser samt införande av en gemensam ledningsstruktur. I slutändan är målet att ge de som bor och verkar i länet en snabb och professionell hjälp vid olyckor och annat elände.

Vi samverkar dessutom med ett flertal andra aktörer under en olycka, exempelvis kan nämnas att samverkansavtal har slutits med Larmtjänst AB (vi utför akut restvärde i samband med olyckor), Vattenfall AB (vi genomför eftersök i kraftstationer) samt Trafikverket (vi utför bl.a. sanering och arbetsjordning på järnväg).

Särskilda inriktningsmål

”Vi ska, på ett dynamiskt och kompetent sätt, minska skador och lidande till följd av olyckor”

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Risker förknippade med utryckningskörning vid automatiska brandlarm ska minimeras	RTJ	Avtalsparter	Under mandatperiod

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Vi ska minska vår responstid för att i ett så tidigt skede som möjligt minska konsekvenserna vid en olycka	RTJ		Under mandatperiod

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Räddningstjänstens skadeavhjälpande verksamhet ska bli mer dynamisk för att uppnå en effektivare hantering av olyckor oavsett om de inträffar i glesbygd eller tätort	RTJ	Räddningstjänsterna Norrbotten SOS Alarm AB	Under mandatperiod

Efter en olycka

Analys och olycksundersökningar

LSO kräver att olyckor som leder till räddningsinsatser undersöks för att klarlägga olycksorsaker, olycksförlopp och hur insatsen har genomförts. Efter genomförda insatser skrivs därför insatsrapporter som en första utredning. Om det finns behov av en djupare undersökning kan en utökad olycksundersökning genomföras. Beroende på behov och intresse kan den utökade undersökningen vara mer eller mindre omfattande. Vid behov tar kommunen hjälp från andra kommunala räddningstjänster vid utvärdering av inträffade olyckor. Lärande från insatser sker inte bara genom egna utredningar efter olyckor utan också genom att andras erfarenheter analyseras och sprids i organisationen.

Krisstöd

Efter en inträffad händelse kan det föreligga ett behov av krisstöd samt avlastande samtal för personalen. Jokkmokks kommun har en intern handlingsplan för att i ett tidigt skede erbjuda personalen socialt och psykiskt omhändertagande.

Kommunen kan aktivera en POSOM¹¹ -grupp för omhändertagande av drabbade vid olyckor, dödsfall och andra liknande händelser inom kommunen. Gruppen består av personal (totalt 16 personer) från räddningstjänsten, Svenska kyrkan, socialtjänst avdelningen, kommunledningsavdelningen, utbildningsavdelningen, landstinget, Polisen, Migrationsverket och Försvarsmakten.

¹¹ POSOM (Psykiskt och socialt omhändertagande) är en organisation som, på uppdrag av exempelvis myndigheter, arbetar med socialt omhändertagande och krisstöd i samhället.

Särskilda inriktningsmål

”Vi ska kännetecknas som en öppen och lärande organisation”

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Vi ska utveckla vår förmåga att lära av inträffade olyckor, lokalt, regionalt samt nationellt	RTJ	Räddningstjänster i hela landet	Under mandatperiod

Effektmål	Ansvarig	Samverkan	Klart
Hjälpbrevet i centrum, vi ska bli bättre på att ge stöd till den enskilde i nära anslutning till inträffade olyckor	RTJ	Samtliga avdelningar i kommunen	Under mandatperiod

Hur snabbt kommer vi fram?

Tid från det att SOS alarm mottar ditt samtal till att första räddningsenhet är på skadeplats (Responstid) redovisas, som mediantid, nedan.

Tabell 1. Responstider Räddningstjänsten Jokkmokk

Responstider Källa: Öppna jämförelser SKL	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Jokkmokk kommun	30,1 min	17,6 min	21,7 min	19,6 min	20,3 min	26,5 min

Beredskap för räddningstjänst

Jokkmokks kommun, räddningstjänsten, har en operativ organisation som är bemannad dygnet runt. Resurser kan användas i hela kommunen, dessutom samnyttjas resurser inom regionen.

Den nu gällande beredskapen är dimensionerad för att vid ett tidigt skede, för de mest frekventa olyckstyperna, snabbt bryta skadeutvecklingen, göra olyckan statisk och hantera de akuta efterverkningarna. Vid en allvarigare händelse med stora resursbehov genomförs en samlad räddningsinsats med stöd av resurser från andra kommuner i regionen.

Avsteg från grundberedskap kan medges i särskilda fall då det inte är möjligt att upprätthålla normal bemanning, för beslut om verkställighet krävs medgivande från räddningschef.

Räddningspersonal i beredskap (RiB)

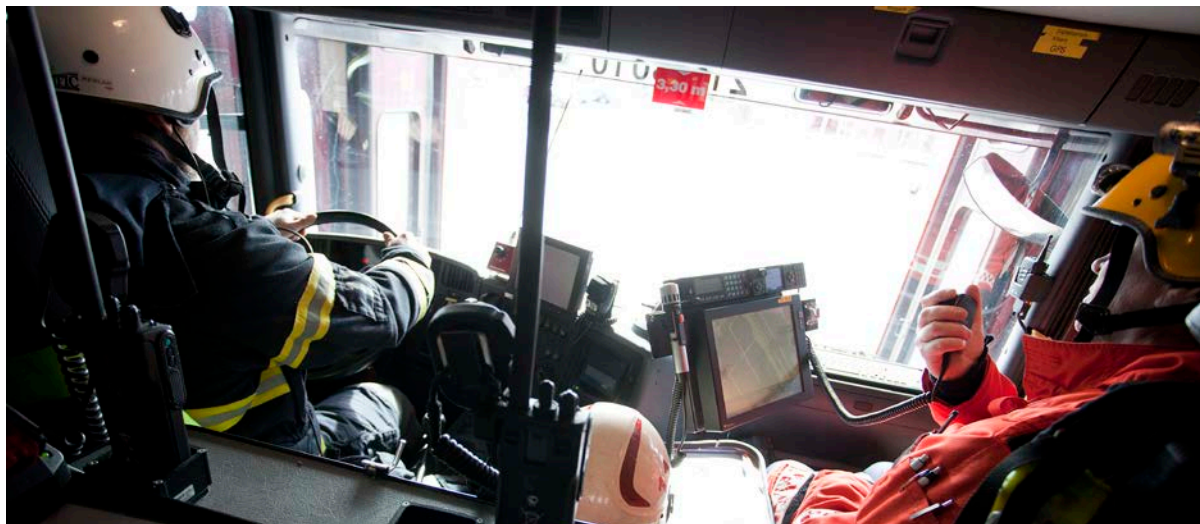
Vid brandstationerna i Jokkmokk, Vuollerim och Porjus arbetar räddningspersonal i beredskap. De ska vara på väg mot olycksplats 5 minuter efter inkommet larm. Stationerna i Jokkmokk och Vuollerim har en minsta bemanning som, under dygnets alla timmar, uppgår till en styrkeledare/arbetsledare och fyra brandmän. Stationen i Porjus har en bemanning som uppgår till en styrkeledare/arbetsledare och två brandmän.

Räddningsvärn/frivillig brandkår

I Kvikkjokk och Kåbdalis finns räddningsvärn/frivillig brandkår. Eftersom verksamheten bygger på frivillighet är målet att fyra personer med räddningsfordon rycker ut inom 10 minuter efter ett larm, det är dock ingen garanti att denna resurs är tillgänglig under dygnets alla timmar. Därför larmas räddningsvärn alltid tillsammans med annan räddningsresurs.

Regionala resurser

När det inträffar en olyckshändelse där lokala resurser inte kan hantera inträffad händelse samt där det föreligger ett förhöjt ledningsbehov samverkar samtliga räddningstjänster i Norrbotten för att på bästa möjliga sätt möta hjälpbehovet.

Insatsförmåga

Räddningstyrkornas förmåga att hantera olyckor varierar, det viktigaste är dock att den hjälpsökande så snart som möjligt erhåller någon typ av hjälp av närmsta tillgängliga resurs. Genom samverkan i länet kan resurser från närliggande kommuner skickas till olyckor för att bygga upp förmåga att hantera resurskrävande olyckor.

Tabell 2. Förmåga för respektive resurs

Brand			
Åtgärd	Jokkmokk och Vuollerim	Porjus	Kåbdalis och Kvikkjokk
Fordonståg grund	Släckbil-tankbil-höjdfordon	Släckbil-tankfordon	Släckbil
Anspänningstid	5 min	5 min	10 min ¹²
Samtidig rökdykning och utvändig släckinsats	 ¹³		
Rökdykning vid invändig släckinsats/livräddning			

¹² Eftersom denna resurs bygger på frivillighet är det ingen garanti att räddningsfordon rycker ut inom 10 minuter, det är dock ambitionsnivån.

¹³ Endast genomförbart när både resurser från Jokkmokk och Vuollerim är på plats.

Livräddning eller släckinsats utan rökdykning	☒	☒	☒
Trafikolycka			
Åtgärd	Jokkmokk och Vuollerim	Porjus	Kåbdalis och Kvikkjokk
Komplicerad losstagnning med ett fåtal skadade	☒		
Enklare losstagnning med enstaka skadade	☒	☒	
Första hjälpen samt säkrande av olycksplats	☒	☒	☒
Utsläpp farligt ämne			
Åtgärd	Jokkmokk och Vuollerim	Porjus	Kåbdalis och Kvikkjokk
Genomföra kemdykning			
Genomföra livräddande personsanering	☒	☒	
Begränsa utsläpp till miljö	☒	☒	☒
Vattenlivräddning			
Åtgärd	Jokkmokk och Vuollerim	Porjus	Kåbdalis och Kvikkjokk
Utföra ytlivräddning med resurser från skilda iläggningsplatser			
Utföra enklare ytlivräddning med båt /hansabräda	☒	☒	☒
Genomföra enklare livräddning (ex. livboj från land)	☒	☒	☒

Ledningssystem

Ledning av räddningsinsatser sker i fyra huvudsakliga nivåer:

Övergripande

Räddningschef (RCH) ansvarar för att räddningstjänsten planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Räddningschefen är räddningsledare men har normalt delegerat uppgiften att leda en insats till andra befäl. Jokkmokks kommun har avtal med Bodens kommun om kompetensen räddningschef, vilket innebär att räddningschef i Bodens kommun innehar samma befattning i Jokkmokks kommun.

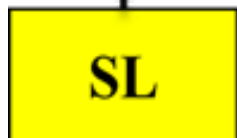
Systemledning

Utövas av **inre befäl (IB)** som finns tillgänglig dygnet runt alla dagar i veckan, funktionen är placerad vid SOS alarms lokaler i Luleå. Inre befäl jobbar huvudsakligen med att prioritera räddningsinsatser, se över resursbehov, omvärldsbevaka samt samverka med berörda aktörer.

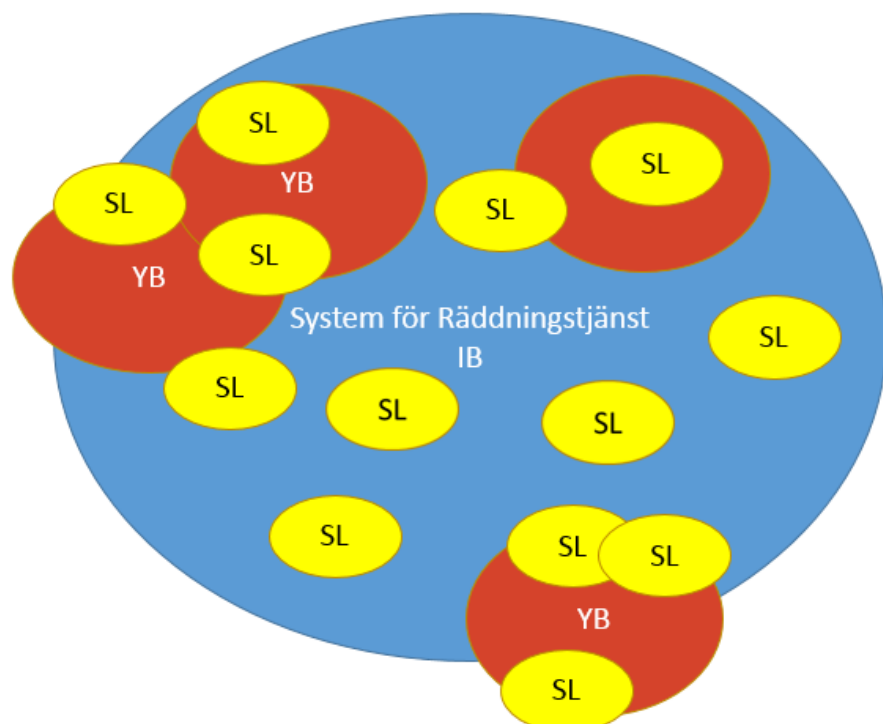
Insatsledning

Yttre befäl (YB) leder räddningsinsatser där det föreligger ett förhöjt ledningsbehov på skadeplats.

Uppgiftsledning

Styrkeledare (SL) leder det organisatoriska kring genomförandefasen, vid större insatser fastställs uppgift i samverkan med yttre befäl.

Förmåga att genomföra och leda räddningsinsatser

Organisationen är anpassad att kunna hantera de vanligaste olyckorna med resurser inom kommunen, vid större olyckor hanteras insatsen i samverkan med tillkommande resurser från övriga kommuner i regionen. Vid samtliga räddningsinsatser sker någon form av samverkan med andra berörda myndigheter såsom polis och ambulans. Förmågan kan utökas från en första ledning av enskild enhet till att leda ett stort antal resurser från flera olika kommuner vid en omfattande insats.

Stöd från andra räddningstjänster

Jokkmokks kommun har avtal om så kallad räddningshjälp med kommunerna i Norrbotten.

Organisationerna ska hjälpa varandra både som förstärkning och vid första insats.

Överenskommelsen innebär att den hjälpsökande alltid ska få den snabbaste hjälpen, oavsett kommungränser. Dessutom samverkar vi i länet avseende specialförmågor, som exempel kan nämnas MSB:s förstärkningsresurser inom:

- skogsbrand (placerad i Boden),
- kemikalieolyckor (placerad i Luleå)
- sanering (placerad i Piteå)

Kompetens

Nedanstående tabell beskriver kompetenskrav, med utgångspunkt från utbildningsnivå, för aktuella befattningar inom räddningstjänsten i Jokkmokk. Förutom dessa utbildningskrav ställs krav på erforderlig erfarenhet för samtliga personalkategorier.

Tabell 3. Utbildningskrav, räddningstjänstens personal vid skadeavhjälpande verksamhet

Befattning	Utbildningskrav
Räddningschef	Brandingenjörsexamen med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer eller motsvarande äldre utbildning.
Stf Räddningschef <i>- ej verksam befattning vid räddningstjänsten i Jokkmokks kommun</i>	Brandingenjörsexamen med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer eller motsvarande äldre utbildning.
Inre befäl	Räddningsledning B och Tillsyn A
Yttre befäl	Räddningsledning B och Tillsyn A
Styrkeledare	Räddningsledning A eller motsvarande äldre utbildning (ex. Brandförman)
Arbetsledare	Intern arbetsledarutbildning
Brandman heltid	Examen i utbildning Skydd Mot Olyckor (SMO), alternativt avlagt examen i utbildningen Brandman Heltid eller motsvarande kompetensnivå
Brandman i beredskap	Preparandutbildning och utbildning för räddningsinsats eller genomgått utbildning brandman Deltid

Övning

Övningar ska, i enlighet med gällande utbildningsprogram, ske med utgångspunkt i de befattningar respektive personalkategori förväntas verka i. Inom den dagliga verksamheten upprättas interna övningsprogram regelbundet av ansvariga inom personalstyrkan.

Radiokommunikation

Kommunicering mellan olika räddningsresurser samt övriga aktörer företas genom det landstäckande kommunikationssystemet RAKEL (RADioKommunikation för Effektiv Ledning). Kommunen använder främst den digitala kommunikations- och larmmottagningsutrustningen för att underlätta samverkan med SOS, polis och ambulans på väg till och under en insats.

Vid större och mer omfattande händelser larmar inre befäl räddningschef i Jokkmokks kommun, denna funktion är i de flesta fall anträffbar och kan svara på telefon direkt. I de fall räddningschef inte har möjlighet att svara kontaktar inre befäl räddningschef i angränsande kommun (som tar beslut i dennes ställe), enligt gällande avtal. Inre befäl fungerar också som tjänsteman i beredskap (TiB) och stöd till kommunledningen vid större händelser och kriser i Jokkmokks kommun.

Alarmering

Alarmeringscentral för kommunens räddningsstyrkor är SOS Alarm, som på uppdrag av staten ansvarar för det nationella nödnumret 112. I samverkan med inre befäl larmas lämplig resurs för att hantera inträffad händelse. Kommunens räddningsstyrkor larmas via personmottagare och RAKEL.

En utredning gällande alarmtjänstens framtid har tillsatts av regeringen, detta främst på grund av de utmaningar och brister som identifierats under åren. Utredningen ska lämna sitt förslag i slutet av maj 2017.

Vid varje brandstation finns organisation för att tillhandahålla allmänheten hjälp vid olyckor och kriser även då teleförbindelsen är utslagen. För att räddningstjänstens resurser ska kunna larmas vid strömbortfall är alarmsystemet sammankopplat till reservkraft.

Resurser för eventuella samtidigt händelser

Grundberedskapen för räddningsinsatser är dimensionerad för en första händelse. Planering inför eventuella samtidigt händelser samt strategiska åtgärder för att skapa en beredskap under pågående insats hanteras av räddningstjänstens högre ledningsfunktioner (inre befäl och räddningschef).

Flygräddning

Om en saknad luftfarkost hittas på marken eller i insjöar, vattendrag, kanaler och hamnar ansvarar kommunen, i samverkan med andra berörda aktörer, för räddningstjänsten.

Varning till allmänheten

Vi kan varna och informera kommuninvånare vid allvarigare olyckshändelser via talmeddelande till fast telefoni och via SMS till adressregistrerade mobiltelefoner. Varningen åtföljs av aktuell information, råd och anvisningar i radio och TV. Vidare information kan sökas på till exempel webbplatsen: www.krisinfo.se, informationsnumret: 113 13 eller på kommunens webbplats.

Inom Jokkmokks tätort kan signalen ”Viktigt meddelande till allmänheten” (VMA) ges genom högtalare. VMA- signalen består av upprepade sju sekunder långa ljudstötter med 14 sekunders paus emellan. När signalen ljuder ska allmänheten bege sig inomhus, stänga fönster dörrar och ventilation samt lyssna på riks- eller lokalradion. Signalen kan utlösas från brandstationen i Jokkmokk eller vid SOS Alarm i Luleå.

Höjd beredskap

Räddningstjänst under höjd beredskap bygger på freds räddningstjänstens grund och dimensioneras efter den aktuella hotbilden.

Förändringar i säkerhetsläget i omvärlden har medfört att de statliga myndigheterna genomför en översyn av beredskapen mot väpnat angrepp. Därmed kan vi förvänta oss en ny inriktning för beredskapsförberedelserna och civilförsvaret den närmaste tiden.